

SARAY İLÇESİ ORMAN KÖYLERİNİN SOSYO-KÜLTÜREL SORUNLARI¹⁾

Ar. Gör. Dr. Aynur Aydın COŞKUN²⁾

Kısa Özet

Doğal kaynaklarımız arasında çok önemli bir yeri olan, orman varlığımız yüzyıllar boyu süregelen ve daima insanın karşılıksız almasına dayanan bir ilişki sürecinde fiziksel ve genetik olarak büyük ölçüde erozyona uğramıştır.

Bu tek taraflı işleyen süreç içinde; insan kavramı ormandan ayrı düşünülemez konuma gelmiştir. Orman ve insan diyalogu içinde orman köylüleri farklı bir öneme sahiptir. Geçimlerini genellikle ormancılıktan sağlayan bu kesim, kırsal alan içinde yer alan en düşük gelirli kesimlerden birisidir. Bunun etkisiyle de ormana olumsuz bir yönelim gündeme gelmektedir. Bu gerçekten hareketle, "orman köylüleri olarak anılan vatandaşların, içinde bulunduğu ekonomik, toplumsal, kültürel koşulların bilinmesi ve gerekli iyileştirmelerin yapılması gereklidir.

Bu çalışmada, Saray İlçesi Orman Köylerinin Sosyo-Kültürel sorunları incelenmeye ve konuya bu yöreden ışık tutulmaya çalışılmıştır.

1.GİRİŞ

Orman-insan etkileşimi içinde, orman köylüsüyle ormanlarımız arasında etkileşim oldukça yoğun ve özel bir öneme sahiptir. Bu çok yönlü etkileşim nedeniyle, orman köylülerinin durumlarının düzeltilmesinin ormanlar ve orman koruma konularında olumlu bir adım olacağı açıktır. Bunun için de mevcut durum ortaya konulmalı ve çözüm yolları aranmalıdır.

Çalışmada öncelikle yörenin çeşitli özelliklerine değinilecek ve orman köylerinde yapılmış olan anketlerle belli sonuçlara ulaşılmaya çalışılacaktır.

1) Bu yayın İ.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Orman Ekonomisi Yüksek Lisans Programında hazırlanmış Yüksek Lisans tez özettir.

2) İ.Ü. Orman Fakültesi Ormancılık Hukuku Anabilim Dalı

2.SARAY İLÇESİ

2.1 Saray İlçesi'nin Genel Özellikleri

Saray, Tekirdağ'a bağlı 89 km. mesafede, 8594 haneye ve 33716 nüfusa sahip bir ilçemizdir. İlçenin yüzölçümü 32 km² olup 20 köye sahip bulunmaktadır. Belediye sayısı: Merkez, Büyükyoncalı, Beyazköy olmak üzere 3'tür. Yine bu üç Belediye'ye ait 3 adet de otomatik telefon santrali; Sağlık Ocağı ve Tarım Kredi Kooperatifi bulunmaktadır.

Arazi varlığı;	Kültür	: (32912.4 Ha.) ≅ %48
	Orman	: (32.624 Ha.) ≅ %46
	Çayır-Mera	: (3049.5 Ha.) ≅ % 6
	Toplam Arazi	: 78.585 Ha.

İlçenin okur-yazar oranı % 99 olup;ilçe 26 ilkokula, 3 ortaokula, 2 liseye sahiptir. Buralarda okuyan 2989 ilkokul, 1376 ortaokul, 702 lise öğrencisi mevcuttur. Bu okullarda görev yapan 131 ilkokul öğretmeni, 73 orta dereceli okul öğretmeni bulunmaktadır.

İlçenin kuruluş tarihi, 1916'dır. İlçe İmar Planı 1987'de yapılmıştır. Kanalizasyon, altyapı tamamlanmış olup yeterli seviyededir. Sağlık ocağı, hastane ve burada görev halinde 6 doktora sahiptir.

Bir adet yağ, bir un, bir kereste olmak üzere üç fabrika bulunmaktadır. Tarım Kredi ve Yağlı Tohumlar Kooperatifleri de çalışır vaziyettedir.

2.2 Coğrafi Özellikleri

Dağlar:Saray ilçesinde Istranca dağlarının uzantısı bulunmaktadır. Belli başlı tepeler ise, yangın kulesinin bulunduğu "Büyük Kara Tepe" 485 m. Öküz Kaya Tepe. 355 m., Çakıllı Bayır Tepe 356 m., Kara Tepe 437 m., Yeşil Kulak Tepe. 312 m., Çıplak Tepe 455 m., Tavşan Tepe 224 m., Hızırtıtepe. 417 m., Yeni Kuru Tepe. 201 m.dir.

Akarsular:	Saray Deresi	Ergene Deresi
	Lale Deresi	Kavca Deresi
	Domuz Deresi	Değirmen Dere

Göller: Yok

Tabi Flora: Üst Floranın % 99 meşe. % 1 gürgen

Alt Flora: Böğürtlen, Yabangülü, Yabani Çilek, Adi orman Sarmaşığı, Orman gülü, Funda, Lades, Süpürge Çalısı.

İklim: Genel nemlilik indislerine göre higratile bölgelerden yarı nemli iklim tipine girer. Akdeniz yağış rejimi kategorisindedir. Yağış türü, yağmurdur.

2.3 Saray İlçesi Orman Köyleri

Saray İlçesinde toplam 20 köy bulunmaktadır. Bu 20 köyden orman köyü tanımına uyan, bu kapsam dahiline alınabilecek olanlar beş tane olup, Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1 : Saray İlçesi Orman Köyleri

Table 1 : Forest Villages in Saray

Köyler Villages	Alan (ha) Square	Bağlı Olduğu Şeflik Office of a chief
Ayvacık	3.213.25	Saray
Bahçeköy	7.885.70	Bahçeköy
Güngörmez	4.131.81	Saray
Kavacık	532.73	Saray
Sefaalan	3.456.55	Çerkezköy
GENEL TOPLAM: Total	19.220.4	

Kaynak: Saray İlçesi Orman Köyleri Kalkınma Planı (1980).

2.4 Eğitim

Köylerde, özellikle orman köylerinde eğitim seviyesinin, okur-yazarlık oranının düşüklüğü saptanmış, bilinen gerçeklerdendir.

Saray İlçesi orman köylerinde buna göre tamamen ters bir görüntüyle karşılaşılmaktadır. 1990 verilerine göre bu köylerde okur-yazarlık oranı ortalama %75'dir. Bu oran oldukça yüksektir. Ayrıca köylerdeki öğrenci sayısında kız ve erkek öğrencilerin birbirine eşit olması, tüm çocukların ayırt edilmeksizin okutulmaya çalışılması dikkat çekicidir. Bu oranlara da bağlı olarak karşımıza bilinçli, eğitilmiş bir orman köylüsü çıkmaktadır.

Tablo2 : Eğitim Durumu

Table 2 : Condition of Education

Köyler Villages	Okul S. Number of Schools	Ders S. Number of Class	Öğretmen S. Number of teacher Erkek Man	Öğrenci S. Number of student		Okur-Yazarlık % The ratio of literate			
				Kız . Woman	Kız Woman	Erkek Man	Kız Woman	Erkek Man	
Ayvacık	1	3	2	18	18	36	46	50	45
Bahçeköy	1	3	Taşındı	22	16	38	90	95	92
Güngörmez	2	8	7	71	81	159	85	95	90
Kavacık	1	2	Taşındı	8	12	20	40	80	60
Sefaalan	2	5	6	64	65	129	80	95	75
GENEL TOPLAM: Total	7	22	15	190	192	382	68	83	75

Kaynak: Saray İlçesi Orman Köyleri Kalkınma Planı (1980).

Köylerde ilkokul üstü okul bulunmaması bu verilerle tezat oluşturuyor gibi görünse de okuma yazmanın bilincinde olan halk bunun eksikliğini her fırsatta belirtmekte ve kendi imkanlarını zorlayarak da olsa buna çözüm aramaya çalışmaktadır (Tablo 2).

2.5 Sağlık

Araştırmamızı yönelttiğimiz; çoğu konuda bilinen orman köyü niteliklerinin üstünde özelliklere sahip Saray İlçesi Orman Köylerinde aynı düzey sağlık, alanında görülmemektedir.

Salgın hastalıklara karşı aşılama tamam olsa da , sağlık personelinin yokluğu, sağlık ocağının hiçbir köyde bulunmaması dikkate değerdir.

Köylerin ilçeye yakın olması dolayısıyla, sağlık konusu tam anlamıyla sorun teşkil etmese de köylünün endişe duyduğu konuların başında gelmektedir.

2.6 Yollar

Saray İlçesi Orman Köylerinin sosyal ve kültürel açıdan gelişmişlik düzeyinin yüksek olmasındaki etkenlerden birisi; ilçeye yakınlığı, buralara bağlantıyı sağlayacak ulaşım kolaylığı ve rahatlığıdır.

Bağlantıyı sağlayacak yollar yeterli ve çoğu da asfalttır. Bu sebeple her türlü gidiş-geliş, sosyal ve diğer olanaklardan yararlanma kolaylıkla sağlanabilmekle halk daha bilinçli, daha sosyal, daha üretken olabilmektedir (Tablo 3).

Tablo 3 : Ulaşım Tablosu

Table 3 : Table of Transport

Köyler Villages	Km. Ham Yol Dirt road	Stabil Unmetalled road	Patika Path	Asf. Asphalt	Top.km. Soil	İlç.Uz. Distance fromtown	İle Uzak From Province
Ayvacic	-	6	-	3	9	6	96
Bahçeköy	-	-	-	16	16	16	106
Güngörmez	-	-	-	9	9	9	99
Kavacic	-	1	-	6	7	7	97
Sefaalan	-	-	-	16	16	16	106
Genel Toplam: Total	-	7	-	50	57		

Kaynak: Tekirdağ İl Envanteri

2.7 Haberleşme

Araştırma alanımızdaki köylerde kitle iletişim araçları oldukça yaygın kullanımdadır. Beş köyde de telefon bulunmaktadır.

Telefon dışında televizyon ve radyo da yaygın olarak bulunmaktadır. Bunlar kullanım oranı 1980'lerde % 20'lerdeyken günümüzde bu oran %90-95'lere ulaşmış bulunmaktadır. Halk bu şekilde de bilinçlenebilmekte, köylerdeyken kentin aktifliğinden, sosyallüğünden yararlanabilmektedir.

2.8 Ekonomik Durum

Araştırma yöresi orman köylerinde ekonomik durum, standardın üstünde denebilecek düzeydedir. Köylünün başlıca gelir kaynağı orman işçiliğidir. Orman işlerinin her safhasında (kesim, nakliye, depolama, vs.) orman köylüsü işçi olarak yerini almaktadır. Buradan elde ettiği gelire, kendilerine zati ihtiyaç olarak verilen bölümlerden ihtiyaç fazlası olanını satmasıyla elde ettiği gelir eklenmektedir. Yine de köylünün ihtiyaçlarının karşılanmasında yeterli olmamaktadır.

Bunun yanı sıra köylü tarım ve hayvancılıkla da uğraşmaktadır.

Kooperatifçilik konusunda tam anlamıyla gerçekçi, sürekli bir çalışma içinde olunduğu söylenemez. İnceleme alanındaki demokratik halk kooperatifçiliği yenidir. Köylüler kooperatifçilik hareketine eğimli olmalarına rağmen ekonomik, sosyal, teknik imkansızlıklar yüzünden bunu gösterememektedirler. Saray'da 837 sayılı "Yağlı Tohumlar, Tarım Kredi Kooperatifleri, YTTK" mevcuttur. Buna üye olanlar güçlendirme, gübre, küspe, tohumluk ve donatım, çevirme, zirai ilaç gibi konularda faaliyet göstererek üyelerine aynı, nakdi menfaat temin etmektedirler. Köylerimizde başkaca bir kooperatifsel faaliyet mevcut olmayıp, ancak güçlendirici ve teşvik edici faaliyetlerde bulunuluyorsa kalkınmalarına önemli ölçüde katkıda bulunabilecek ve kurulacak Agro-Endüstriyel yapacak köy kalkınma kooperatifi kurmaya ve çalıştırmaya eğilimlidirler.

3. ANKET VE DEĞERLENDİRME

Yörenin mevcut özellikleri ortaya konulduktan sonra, bu yöreye ait özel bilgileri toplamak ve değerlendirmek amacıyla anket çalışmasına girilmiştir. Bu şekilde Saray İlçesi Orman Köylerinin Sosyo-Kültürel durum ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sorulan sorular konularına göre tasnif edilmek suretiyle 5 başlık altında toplanmıştır.

3.1 Köy-İlçe Boyutunda İç Hareketler

Köy - İlçe arasındaki bağlantıları ölçmek amacıyla 3 soru sorulmuştur. Sorular ve verilen cevaplar aşağıdadır:

Soru : İmkanınız olsa ilçeye yerleşir miydiniz?
Evet () Hayır ()

Tablo 4 : İlçeye Yerleşme İsteği

Table 4 : Setting Desire State of Town

Köyler Villages	Evet Yes	Hayır No	Kararsız Undecided
Ayvacic	46	48	6
Kavacic	69	31	0
Bahçeköy	50	44	6
Güngörmez	30	70	0
Sefaalan	62	38	0
Genel Toplam: Total	51.4	46	22.4

İlçeye imkanı olsa gitmek isteyenlerin oranı ortalama % 51.4 olmakla beraber Güngörmez ve Ayvacık köylerimizde bu oran oldukça düşmektedir (Tablo 4). Oranın düşüşünü de ekonomik durumun diğerlerine göre daha iyi olmasıyla açıklamak mümkündür.

Soru: İlçeye ne kadar sıklıkta gidiyorsunuz?

Haftada birkaç kez () İki haftada bir kez ()
Ayda bir kez () Haftada bir kez ()

Tablo 5 : İlçeye Gitme Sıklığı Tablosu
Table 5 : Frequency of Going To Town

Köyler Villages	Haftada Birkaz Kez % A few a week	Haftada Bir Kez One time a week	İki Haftada Bir Kez One time in two week	Ayda Bir Kez One time a month
Kavacık	60	9	0	31
Güngörmez	42	30	28	-
Bahçeköy	64	19	11	6
Sefaalan	47	19	34	0
Ayvacık	37	17	46	0
Ortalama Average	50	19	23.8	7.4

Saray İlçesi Orman Köylerinin ilçeye olan yakınlığı, çalışma ortamının çoğunlukla ilçede oluşu, sağlık hizmetlerinin, alışverişin yapılabilmesi için ilçeye gitme zorunluluğu dolayısıyla köylerde haftada birkaç kez ilçeye gidildiğini göstermektedir. % 50 gibi yüksek bir oranla haftada birkaç kez ilçeye gidilmektedir.

Soru: İlçeye ne için gidirsiniz?

Alışveriş için ()
Resmi Makam ()
Sinema, Tiyatro ()

Tablo 6 : İlçeye Gitme Sebepleri
Table 6 : Reason Of Going To Town

Köyler Villages	Alışveriş İçin (%) For Shopping	Resmi Makam (%) For Official Works	Sinema, Tiyatro (%) For theatre and cinema
Güngörmez	89	11	-
Sefaalan	100	-	-
Ayvacık	62	33	-
Kavacık	64	33	-
Bahçeköy	70	30	-
Ortalama Average	77	21.4	1.6

Saray İlçesi orman köylüleri ilçeye % 77 gibi bir sıklıkla alışveriş amacıyla gitmekte, bunu % 21.4'le Resmi Makamlara gitmek izlemektedir. Sinema, Tiyatro gibi kültür faaliyetleri amaçlı gidenler ise % 1.6 gibi çok düşük bir oranda kalmaktadır (Tablo 6).

3.2 Akraba Evliliği, Kadınların Yönetimdeki Yeri, Yardımlaşma

Saray İlçesi orman köylerinde evlilik, nikah olgusu; kadınların yönetimdeki yeri, yardımlaşma konularında 5 soru sorulmuştur. Sorular ve cevapları aşağıdaki şekildedir:

Soru: Köyünüzde akraba evliliğine rastlanıyor mu?

Evet () Hayır ()

Araştırmamızı yönelttiğimiz beş orman köyünde de akraba evliliğine rastlanmamaktadır. Deneklerden alınan olumsuz (hayır) cevap % 100 oranına ulaşmaktadır. Köylülerin bu konudaki fikirleri aynı noktada birleşmekte ve bu fikir birliği onlara "yedi göbekten dahi kız alamayacaklarını" söyletmektedir

Orman köylerimizde % 87.8 gibi yüksek bir oranla medeni nikah yaptırılmakta, bunun yanı sıra imam nikahı yadsınmamakta, ancak % 12.2 bir oranla gerçekleşmektedir.

Köylerimizde düğünler % 86.6 gibi oranla sonbaharda yapılmaktadır. Zamanın sonbahar olarak seçilmesi hasat zamanı, ürünlerin satımından elde edilecek gelirin bu zamana rastlamasına dayanmaktadır.

Soru: Kadınların Köy Yönetimine Katılmalarını Nasıl Karşılıyorsunuz?

Olumlu () Olumsuz ()

Tablo 7 : Kadınların Yönetime Katılması

Table 7 : Participation To Administration Of Women

Köyler Villages	Olumlu Positive	Olumsuz Negative
Kavacık	22	78
Güngörmez	72	28
Bahçeköy	67	33
Sefaalan	69	31
Ayvacık	80	20
Ortalama Average	% 62	% 38

Araştırmamızı yönelttiğimiz orman köylerinde kadınların yönetime katılmalarına % 62'lik bir oranla olumlu yaklaşırken, % 38'lik bir oranla da olumsuz yaklaşılmaktadır. Bu derece yüksek bir olumluluk orman köylerinin genel yapısına ters düşmektedir. Kentlerde dahi kadınların yönetime katılmaları hala yadırganabiliyorken, Saray İlçesi orman köylerinde böyle bir sonuç çıkması tezat oluşturmaktadır. Bunu, köylerin kente çok yakın oluşuna, halkın bilinçli olmasına, okur yazarlık oranının yüksekliği bir anlamda orman köyü vasıflarını kaybetmeye başlamış olmasına bağlamak mümkündür (Tablo 7)

"İşlerinizi yaparken yardımlaşmada bulunuyor musunuz?" şeklindeki soruya alınan cevaplar irdelenecek olursa, şu sonuçlara ulaşılabilecektir:

Tablo 8 : Yardımlaşma

Table 8 : Help each other

Köyler Villages	Olumlu Positive	Olumsuz Negative
Sefaalan	94	16
Ayvacık	89	11
Kavacık	87	13
Bahçeköy	96	4
Güngörmez	92	8
Genel Ortalama Average	89.6	10.4

Köylüler arasındaki işbirliği, dayanışma % 89.6 gibi bir yüksek orana ulaşmaktadır. Köylerimizde köylü sorunlarının bilincine varmış, bir araya gelerek çözümleyebileceklerini çözmüş durumdadır. Bunun için beklentilerini öncelik sırasına koymayı başarmış ve taleplerine bu yönde yoğunluk kazandırmıştır (Tablo 8).

3.3 Anlaşmazlıklar

Köylerdeki anlaşmazlıkların ortaya konulabilmesi amacıyla sorulan 5. sorunun irdelenmesinde şöyle bir sonuç çıkmaktadır.

Tablo 9 : Anlaşmazlıklar

Table 9 : Disagreements

Köyler Villages	Miras Inheritance	Tarla Field	Seçim Elections	Kız Girl	Orman Forest
Ayvacık	26	55	4	15	-
Bahçeköy	51	26	7	0	16
Güngörmez	42	28	10	0	20
Sefaalan	56	44	-	-	-
Kavacık	22	51	-	24	3
Genel Ortalama Average	39.4	40.8	4.2	7	7.8

Köylüler arasında en çok miras ve tarla konularında anlaşmazlık çıkmaktadır. Tarlaların çok kıymetli oluşu; tarlanın ekip biçilecek bir alan olarak görülmesinden değil, arsa olarak büyük kooperatiflere satılmasından ileri gelmektedir. Tarla olarak kaldığında oldukça az gelir getiren arazilerin arsa olarak satılması, köylüye büyük bir kazanç sağlamaktadır. Ancak bu köyleri orman köyleri kapsamı dışına doğru itmekle kentleşmeye hızlı yapılaşmaya ve yeşilin azalmasına götürmektedir (Tablo 9).

3.4 Boş Zamanları Değerlendirme

Anket çalışmamızın "Boş zamanlarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz" sorusuna verilen cevaplarla şu sonuçlara ulaşılmaktadır.

Tablo 10 : Boş Zaman Değerlendirmesi

Table 10 : Increase The Value Of Spare Time

Boş Zamanlarınızı Nasıl Değerlendirirsiniz? How do you increase Your spare time?	Kahvede Cafe	Okuyarak Reading	Gezerek Travelling	Diğer The Other
Güngörmez	33	25	42	-
Kavacık	49	16	8	27
Bahçeköy	57	43	-	-
Sefaalan	69	25	6	-
Ayvacık	43	6	51	-
Ortalama Average	50.2	23	21.4	5.4

Köyler halkı boş zamanının % 50'si gibi büyük bir kısmını kahvede geçirmektedir. Ancak kahvede olmak onlar için daha çok okumayı ifade etmektedir. Çünkü her gün kahveye düzenli olarak gelen gazeteler, köy erkek nüfusa burada okunmakta, televizyon seyredilmektedir. Kahvede oturmayı % 23 gibi bir oranla da okuma izlemektedir. Bu da daha çok kahvede gerçekleştirdiğinden birlikte irdelenmek daha yerinde olacaktır.

3.5 Kitle İletişim Araçlarının Etkisi

Soru: Dünya'da ve ülkemizde olup bitenleri takip edebiliyor musunuz?

Tablo 11 : İletişim Sağlama

Table 11 : Communication

Köyler Village	Kahvede Cafe	Okuyarak Reading
Bahçeköy	82	18
Güngörmez	80	20
Sefaalan	100	0
Ayvacık	94	6
Kavacık	91	9
Ortalama Average	% 89.4	10.6

Sorumuza aldığımız cevaplara bakarak olayları takip edebilenlerin oldukça yüksek bir oranda olduğu görülebilmektedir. Bu oranın son derece yüksek olması hemen hemen her evde televizyon ve radyo bulunmasıyla açıklanabilir.

Soru: Her gün gazete okuyabiliyor musunuz?

Tablo 12 : Günlük Gazete Okuma Tablosu

Table 12 : Reading Daily Newspaper

Köyler Village	Evet Yes	Hayır No
Bahçeköy	64	30
Güngörmez	60	40
Sefaalan	69	31
Ayvacık	49	51
Kavacık	64	36
Ortalama Average	61.2	38.8

Her gün gazete okuyabilenlerin oranı % 61.2 civarındadır. Bu oran, orman köyleri için oldukça yüksektir. Bu yüksekliğin sebebi kahvehanelere her gün düzenli olarak gazete gelmesi ve erkek nüfusun okuma olanağı bulması, kadın nüfusun ise ancak şehre gitme veya akşam gazetesinin eve gelmesi durumunda okuyabilme olanağının olmasındandır (Tablo 12).

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Ormanlarımızı yerleşme yeri olarak seçen orman köylüsüyle, ormanlarımız arasında organik bağın varlığı, ormancılığın her safhasında dikkate alınması gereken unsurları başında gelmektedir.

Orman köylülerinin sosyal, kültürel, ekonomik açılarından yaşam standartlarının düşük olması, onları ormana yönelten başlıca faktördür. Ormana yönelme ise, olumsuz anlamda; ormandan kesip satma, yakmak suretiyle tarla açma gibi en düşük faydayı getirip, ormanın sürekliliğini kıracak biçimlerde olmaktadır. Köylünün ormana bu müdahalelerinin önlenmesi, orman köylü ilişkisinin düzenlenmesiyle, belli normlara oturtulmasıyla ve bir oto kontrol haline dönüştürülmesiyle mümkün olacaktır. Tüm bunların yapılabilmesi için köylülerin daha yüksek bir yaşam standardına; daha yüksek bir eğitim seviyesine dolayısıyla bilince sahip hale getirilmesinin hedef olarak görülmesi gereklidir.

Orman köyleri gerçeğinden hareketle, Saray ilçesi orman köylerinin durumu sosyo-kültürel açıdan ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu çalışma Saray ilçesi orman köylerinde gerçek anlamda orman köyü ve köylüsü kavramdan belli konularda yoğunlaşan saptamalar olduğunu göstermektedir.

Köylerde ailelerin sahip olduğu çocuk sayısı 2-3 arasında değişmektedir. Halk, gerek ekonomik durumun bozukluğu ve bununla bağlantılı olarak çocuklarını iyi yetiştirememeye düşüncesi

ile gerekse bu konudaki nüfus planlaması bilinci sebebiyle az sayıda çocuğu tercih etmekte ve sahip olduğu çocukları en iyi biçimde yetiştirmeye çalışmaktadır. Çocuklar büyüyüp evlenme çağına geldiklerinde ailelerinden ayrılarak ayrı ev kurma yoluna gitmektedirler. Ailesiyle birlikte oturan evli çift yok denecek kadar azdır. Saray orman köylerinde evlenme yaşı çok küçük değildir. Bunun sebeplerinin başında gençlerin evliliğin beraberinde getirecek olduğu sorumlulukları kaldırmanın güçlüğüne bilincinde olması ve öğrenimlerini tamamlamaya çalışmaları gelmektedir.

Eğitim konusunda da oldukça değişik saptamalar göze çarpmaktadır. Öncelikle Saray ilçesi orman köylerinde oldukça bilinçli halkla karşılaşıldığını belirtmek gerekecektir. Okuma-yazma oranı % 90-95 civarında çok yüksek bir oranda olup kız ve erkek çocuklar ayırt edilmeksizin okutulmaya çalışılmaktadır. Köylerin tümünde ilkökul bulunmaktadır. Yalnız öğrenci azlığı sebebiyle iki tanesi çok yakın köye taşınmıştır. Okumuş olmak bu denli önem taşıyorken; köylerde ilkökul üstü okul bulunmaması dikkate değerdir. Ancak bunun telafisi, çocukların çok yakın olan ilçeye gönderilerek okutulması yoluyla mümkün olmaktadır. Köylerde Lise ve Üniversitede okuyanlar ve bu amaçla şehir dışında bulunanlar da vardır. Nüfusun hızlı artmamasının sebepleri içinde okuyan gençlerin bir daha köyelerine dönmemesinin de etkisi görülmektedir.

Okulların yanı sıra köylerde yaygın eğitim kursları da düzenlenmekte ve kısa zamanda ekonomik getiri sağlayabilecek olanlar rağbet görmektedir.

Sağlık konusunda da şu sonuçlardan söz edilebilir. Köylerin hiç birinde sağlık ocağı, sağlık personeli bulunmamaktadır. Ancak ilçeye olan yakınlık bu önemli eksikliğin giderilmesinde etken olup, köylerde her türlü koruyucu hekimlik uygulamaları da görülmektedir. Koruyucu hekimlik ve aşılanmanın gerekliliği, hayati önemi bilinmekte ve zamanında uygulanabilmesi sağlanmaktadır.

Araştırma alanımızda köylerde ilginç bir bulguya da ulaşım konusunda rastlanmaktadır. Orman köyü dendiğinde, yaşam standardı, refah düzeyi düşük, sosyal yaşama uzak; bir anlamda şehirle bağlantısı kopuk yerleşim birimleri aklı gelmektedir. Oysa; Saray ilçesi orman köylerinde ulaşım yönünden de bu yargıya uymayan bir durum ortaya çıkmaktadır. Orman köylerini ilçeye bağlayan yollar çoğunlukla asfaltla kaplı olup; bu durum köy içine kadar devam etmektedir. Köyler ile ilçe arasında düzenli olmamakla beraber minibüs ve otobüs bağlantısı vardır. Bu durum köy ilçe bağlantısızlığını da ortadan kaldırmakta, köydeyken kentin tüm imkanlarından yararlanabilmeyi sağlamaktadır.

Köylerde kitle iletişim araçları kullanımı da oldukça yaygındır. Hemen her evde televizyon, radyo bulunmaktadır.

Bunun yanı sıra her köyde muhtarlıklarda telefon bulunmaktadır. En kısa zamanda evlerin de telefona sahip olabileceği söylenmektedir.

Köylerin ekonomik durumu orman köy standardının üstündedir. Köylünün başlıca gelir kaynağı her safhasında yer aldığı orman işçiliğidir fakat bu yeterli olmamaktadır. Köylü daha iyi bağlantısı kurabilmek amacıyla ilçeye veya yakın çevreye belli dönemlerde çalışmaya gitmektedir. Bunun yanı sıra köy nüfusunun % 30'u tarım ve hayvancılıkla da uğraşmaktadır.

Araştırma köylerinde halk kentin tüm imkanlarından yararlanabildiğinden ilçeye yerleşme isteyip istememe konusunda kararsız kalmaktadır. Şu anda bulunduğu ortamda da her an ilçe bağlantısı kurabildiğinden böyle bir ihtiyacı hissetmemektedir. İlçeye bir kopukluk söz konusu dahi değildir.

Saray ilçesi orman köyleri ilçeye olan yakınlık, sosyo ekonomik durum ve okur-yazarlık oranının yüksekliği gibi nedenlerle kalkınma yolunda olan yerleşim birimleri gibi gözüküyorsa da ideal olana ulaşıldığını düşünmek yanlış olacaktır. Çevresinde sanayi bölgesinin bulunması, İstanbul gibi bir metropole bu denli yakın oluşu gibi imkanlar göz önüne alındığında yeterli kalkınma düzeyine erişilmiş olduğu söylenemez. Özellikle ekonomik durum incelenmesi yapıldığında köylerde ancak orman işçiliğinden ve belli oranda hayvancılık ve tarımdan bahsedilebilmektedir. Oysa rant eldesi amaçlı satışlarla oldukça verimli tarlaların elden çıkarılmayıp işlenmesi daha doğru olacaktır. İşlenme yapılmıyorsa bunun yerine şehirden, gürültüden bıkanların bir kaçış noktası olarak camping şekline dönüştürülmesi, bu yolla yılın belli aylarında kullanıma açılması ve bu şekilde köylüye gelir kaynağı olması düşünülebilir. Böylelikle hem arazi elden çıkarılıp betonlaşmaya gidilmemiş, hem köylü bu yolla gelir kazanmış, hem de yörenin tanıtımı yapılmış olacaktır.

Ormanda kamu yararına yola çıkarak irtifak hakkı tesisi dönülmez tehlikeler ortaya çıkaracağından uygulamanın işletmeler kontrolü altında çeşitli rekreatif faaliyetlere yer verilmesi düşünülebilir. Bu sayede yakın çevreden ziyaretçi çekme olasılığı doğacaktır. Bunun yanı sıra köy gelir kaynakları arasında önemli yere sahip olmayan hayvancılığın krediler yoluyla desteklenerek uygulanması da sağlanabilir.

Köylerde köylülere zati ihtiyaç olarak verilen odunların yakacak olarak en düşük fayda ile kullanılması söz konusudur. Köylü kendi ihtiyacından fazlasını da satma yoluna gitmektedir ki bu da rasyonel kullanım değildir. Bu amaçla yakacak ihtiyacının ikame maddesi olabilecek Linyit kömürü ile karşılaşılması, elde kalan odunun yapacak olarak değerlendirilmesi için köylerde kalkınma kooperatifleri işler hale getirilmeli, birleştirilerek kereste fabrikası kurmaları sağlanmalıdır. Böylelikle hem maddi açıdan rahatlama yaşanacağı gibi odunun rasyonel kullanımı ve çağdaş faydalanma da olacaktır. Beraberinde getirdiği iş imkanları olayın başka olumlu bir yanıdır.

Köylülerin ilçeye gidiş gelişlerinin daha rahat, düzenli olabilmesi dolayısıyla kentin olanaklarından daha kolay yararlanmak için düzenli ve sürekli otobüs ve minibüs seferleri yapılması da gereklidir.

Köylerde okuma-yazma oranının yüksekliğini de dikkate alarak bunun değerlendirilebilmesi, kendilerini geliştirebilmeleri için okuma odalarının kurulması, yaygınlaştırılması yerinde olacaktır.

SOCIAL- CULTURAL PROBLEMS OF FOREST VILLAGES IN SARAY

Ar. Gör. Dr. Aynur Aydın COŞKUN

Abstract

There exists a close relation between man and environment. Unfortunately, it has been seen that this relation generally has adverse effects on the environment.

Being one of the main elements of the environment, forest is also faced with the threat of man in terms of high population, growth rate, urban-rural population balance and immigration. Forests are sometimes left alone against this threat as there is neither enough protection against man nor enough regulation for the utilization. Within this "threat" and "struggle", forest villagers who live in or near the forest play an important role with their social-cultural structure that is emphasized in this research as they work against the forest with their utilization, while their existence depends on the forest.

The main purpose this research is to figure out the social- cultural structure of forest villages in Saray, with the method of observation and questionnaire.

1. INTRODUCTION

Forest and forest villagers should be taken into account together as they affect each other to a great extent due to their physical closeness. In Turkey, the forest villagers have a lower standard of life when compared to other villages. Increasing the standard of life of the villagers by creating other sources of money is a positive step towards protection of forest. If some existing problems of the forest villagers are not solved, this causes the uncontrolled utilization and they can destroy the forest to earn money. The problems that should be solved both for the sake of the forest villagers and the forest itself are briefly discussed in this research. Also, the positive impact of solving these problems on the forest is shown in the forest villages in Saray.

Saray has 5 forest villages with the following names and areas :

Ayvacık	3.213.25 ha.
Bahçeköy	7.885.70 ha.

Güngörmez	4.131.81 ha.
Kavacık	532.73 ha
Sefaalan	3.456.55 ha.
Their total area is 19.220.40 ha.	

One of the main problems of the forest villages is education. The ratio of literacy is almost 75% in the forest villages of Saray. This relatively high ratio of literacy agrees with the results of questionnaire on the subject of the importance of education. It should be noted that all the villages in Saray have schools in the district of the village.

Another important problem of the forest villages in Turkey is importation. The forest villages of Saray differ from the others in transportation also as the majority of the roads are asphalt and all the region is reachable.

Communication is also an important issue and forest villages in Saray have no troubles in communication like television, telephone, radio, newspaper etc.

Forestry is not the sole source of earning in the villages of Saray, where the villagers have the chance to make extra money by means of agriculture, cattle breeding and they are employed as seasonal workers in the factories in the region. All these adds up to a higher standard of life in standard of life in comparison with other forest villages of Turkey.

Conclusions Of Questionnaire and Evaluation

In the following paragraphs, the high lights of the questionnaire and a brief evaluation is presented.

51.4% of the forest villagers of Saray wish to immigrate to town, whereas they frequently travel to town, 2 or 3 times a week, mainly for shopping.

The ratio of marriage with their close relatives is 0% as they are aware of the health problems this may cause. Women care about the rights they gain by civil marriage and this consciousness is verified by the civil marriage ratio of 87.8%.

Men usually spend their spare time in "Kahve" (Literally, kahve means coffee). However, 61.2% of men read daily newspaper in "Kahve".

In generally, there is a close cooperation between the villagers whereas the principal topics of disagreements are inheritance (39.4%), field disagreements(40.8%), political elections (4.2%), girls (7.8%) and forest (7.8 %).

The properties of the forest villagers of Saray seem to differ in many ways from the other forest villages of Turkey.

KAYNAKLAR

- ACUN,E. 1984: Orman Köylerinin Kalkındırılması .Roto Baskı. İstanbul.
 ÇAĞLAR,Y., 1979: Türkiye'de Ormanlık Politikası(Dün). Çağ Matbaası. Ankara.

ÇAĞLAR,Y.1986:Türkiye'de Orman Köyleri Ve Kalkınmasına Yönelik Etkinlikler. M.P.M.Yayın No:340 Ankara.

ÇELİK,O. 1992:Orkøy Genel Müdürlüğü Orman Köylerinin Kalkındırılması Orman Bakanlığı, 1. Ormanlık Şurası(tebliğ) cilt 2. Ankara.

ÇOLAK,İ.1988:Gördes İlçesi Orman Köylerinin Kalkındırılması Olanakları. İ.Ü.Fen Bilimleri Enstitüsünde yapılmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

EREN,T.1993: Malkara İlçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği adlı kitapçık, Tekirdağ.

GERAY,C.1974: Planlı Dönemde KöyeYönelik Çalışmalar, Sorunlar, Yaklaşımlar, Örgütlenmeler, TODAİE Yayını, Ankara.

KIZILAY,E. 1987:Orman Yasaları 1. Baskı,İstanbul.

MISIRLI,C.1987: Türkiye'de Ormanların Sosyo Ekonomik Tedbirlerle Korunması O.G.M. Yayınları, Ankara.

O.G.M.1992:Saray Orman İşletme Şefliği Amenajman Planı,Ankara.

Saray İlçesi Orman Köyleri Kalkınma Planı,1980.

Saray ilçesi Merkez ve Köyleri Özet Bilgi Formları 1993.

SENCER.M. 1989:Toplum Bilimlerinde Yöntem, Ankara

Tekirdağ Valiliği (1992): Tekirdağ İl Envanteri, İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü.